

Miroslav Hrdlička

<https://orcid.org/0000-0001-9894-412X>

Sveučilište u Zagrebu
Zagreb, Hrvatska

Što je zajedničko hrvatskom cvrčku i poljskom hruštu? Odabrane razlike u glasovima i grafiji između hrvatskog i poljskog

What do Croatian Cricket and Polish Beetle Have in Common?

Selected Sound and Graphemic Differences between Croatian and Polish

Abstract: Croatian and Polish, being genealogically related languages, share a lot of features, yet there are certain differences in the sound systems and alphabets of the two languages. Both languages use the Latin alphabet and share most of the letters but some graphemes and sounds differ. Therefore, the goal of the paper is to provide an overview of the main differences between Croatian and Polish sound and graphemic systems as illustrated by two selected poems (respectively, *Cvrčak* [Cricket] by Vladimir Nazor and *Chrzyszcz* [Beetle] by Jan Brzechwa). Some of the differences may be explained from a historical perspective. Thus, it is demonstrated how in the two languages in question, which both come from Proto-Slavic, some sounds developed in discrepant ways. What is more, the modern Croatian and Polish are also dissimilar when it comes to accent, which is briefly discussed in the text.

Keywords: Croatian, Polish, sound system, graphemes

Co mają wspólnego chorwacki świerszcz i polski chrzyszcz?

Wybrane różnice w głoskach i grafii między językiem chorwackim a polskim

Abstrakt: Chorwacki i polski jako języki pokrewne mają wiele cech wspólnych, jednak między poszczególnymi głoskami i literami widoczne są pewne różnice. Oba języki używają alfabetu łacińskiego i większość liter jest taka sama, ale niektóre znaki się różnią, to samo dotyczy niektórych głosek. Celem niniejszego artykułu jest przegląd najważniejszych różnic w zakresie chorwackiego i polskiego systemu głoskowego i grafii na podstawie dwóch wybranych wierszy (*Chrzyszcz* Jana Brzechwy i *Cvrčak* Vladimira Nazora). Pewne różnice można wyjaśnić z historycznojęzykowego punktu widzenia. Pokazano, jak w dwóch językach wywodzących się ze wspólnego prajęzyka – prasłowiańskiego – głoski rozwijały się inaczej. Współczesne języki chorwacki i polski różnią się też na poziomie akcentowym, co także jest krótko opisane.

Słowa kluczowe: chorwacki, polski, system głoskowy, grafia

Uvod

U početcima mog učenja poljskog jezika, nisam o samom jeziku mnogo znao, bio mi je prilično velika nepoznanica. Jedan je od mojih prvih susreta s, tada mi neobičnim, glasovima poljskog bili su početni stihovi pjesme Jana Brzechwe *Chrząszcz*:

W Szczebrzeszynie chrząszcz brzmi w trzcinie
 I Szczebrzeszyn z tego słynie.
 Wół go pyta: „Panie chrząszczu,
 Po co pan tak brzęczy w gąszczu?”
 „Jak to – po co? To jest praca,
 Każda praca się opłaca”.

Ono što je prvo moguće primijetiti, posebice osobi koja nije dotad imala značajnijeg kontakta s poljskim jezikom, jesu teško izgovorljive glasovne skupine *šč*, *hš*, *bž*, *šč*. Dojam je bio da je nemoguće razaznati koje se riječi kriju u tim stihovima, čemu ni pisani oblik nije pomogao jer način čitanja riječi prema pravilima hrvatskog jezika nije davao odgovarajuće zvukove. Ubrzo sam saznao da je to pjesma koja ne oslikava nužno efoniju poljskog jezika u pravom svjetlu, te da može služiti vježbanju izgovora kroz „lomljenje jezika“.

To me podsjetilo na pjesmu čiji početni stih ima sličnu uporabu u hrvatskom jeziku, *Cvrčak* Vladimira Nazora:

I cvrči, cvrči cvrčak na čvoru crne smrče
 Svoj trohej zaglušljivi, svoj zvučni, teški jamb...
 Podne je. – Kao voda tišinom razl'jeva se.
 Sunčani ditiramb.

Prvi stih ove pjesme onomatopejski oslikava zvuk kojim se glasa cvrčak, ali samim tim kroz glasovne skupine *cvr*, *cr*, *smr* otežava izgovor. Time se postiže sličan učinak kao i kod poljske pjesme o hruštu, ali

različitim odnosno djelomično različitim stilskim figurama. Onomatopeja je prisutna u hrvatskoj pjesmi, dok u obje nalazimo aliteraciju.

Zanimljivo je da su akteri u obje pjesme kukci, malena bića koja žive u prirodi i važna su za njezino funkcioniranje. Nije neobičan ni izbor cvrčka i hrušta kao lirskih subjekata u hrvatskoj i poljskoj pjesmi, s obzirom da oba kukca svoje nazive duguju upravo zvukovima koji nas okružuju. Tako *cvrčak* dolazi od glagola *cvrčati* te se onomatopejska osnova *-skverk*, kojom se oponaša prirodni ili umjetni zvuk izazvan ljudskim radom, nalazi u svim slavenskim jezicima, osim u ukrajinskom i ruskom (Skok, 1971: 284). To nam potvrđuje *Wielki słownik języka polskiego* u kojem nalazimo da poljska riječ *świerszcz* (hrv. cvrčak) vuče porijeklo od psl. glagola **svřčati* / **svřkati*, kojim se oponašao zvuk, u značenju *cvrkatati*. Glasovna skupina *-szcz* pojavila se analogijom s nazivima poput *chrzqszcz* (hrušt), *kleszcz* (krpelj).

Poljska riječ *chrzqszcz* potječe iz psl. riječi *chręšćb* [*< *chręst-jb*], to što šušti, naziv vršitelja radnje sa sufiksom* *-jb* od psl. **chręstati* / **chręstęti* / **chręstiti*. Naziv kukca sa šuštećim krilcima (Boryś, 2005: 70).

Etimologija je hrvatske riječi *hrušt* iz psl. **xrqšćb* i csl. **xrqštъ*, sufiksom *-jb* izvedeno od psl. **xrqstъ* i csl. **xrqstъ*, što su očito riječi kojima se opisuje zvuk (Gluhak, 1993: 267).

Vidljivo je da hrvatski i poljski, kao dva jezika koja pripadaju porodici slavenskih jezika odnosno imaju podrijetlo u zajedničkom praslavenskom, dijele neka obilježja i moguće je između njih pronaći sličnosti. No, upravo nam današnji oblici navedenih riječi pokazuju da su se u njihovom razvoju javljale razlike te zahvaljujući njima danas govorimo o srodnim, ali zasebnim i samostalnim jezicima. Iako oba jezika koriste latinično pismo, određenu diferencijaciju nalazimo u samom pogledu na abecede dvaju jezika.

Poljska abeceda:

A a b c ć d e e f g h i j k l ḷ m n ń o ó p r s ś t u w y z ź ż

Hrvatska abeceda:

A b c ć č d dž đ e f g h i j k lj m n nj o p r s š t u v z ž

Iz usporednog se prikaza vidi da je većina grafema zajednička, ali i da postoje oni u obje abecede koje, bez prethodnog učenja poljskog odnosno

hrvatskog izgovora nije lako odgonetnuti i pročitati. Tako u poljskom nalazimo deset grafema koje hrvatska abeceda ne sadrži. To su: *q, ɛ, y, ł, ń, ó, ś, ź, ż, w*. S druge strane, u hrvatskom, za razliku od poljskog, imamo sljedeća grafeme: *č, dž, đ, lj, nj, š, ž*. Na primjeru odabranih razlika, razmotrit ćemo gdje je i kako došlo do određenih diferencijacija u jezičnom razvoju koje su dovele do različitih grafema i glasova u opisivanim jezicima.

Nosni samoglasnici *q, ɛ*

Poljski je jezik od praslavenskog naslijedio nosne (nazalne) samoglasnike *q* i *ɛ* i jedini je slavenski jezik u kojem su se oni očuvali do danas. Ti su samoglasnici od praslavenskog jezika prošli kroz promjene te, iako su u praslavenskom postojala dva nazala kao i u poljskom, njihovo postojanje nije bilo konstantno u istom obliku i ne radi se o istim nazalima u istim riječima kao u prošlosti.

Budući da postoje glasovi, potrebni su i grafemi kojima ih zapisujemo te su to upravo dva navedena, koji se najčešće opisuju kao *a* i *e* „s repićem“. Zanimljivo je da nazal koji zapisujemo grafemom *q* ne izgovaramo kao nazalno *a*, nego kao nazalno *o*, za što je u ranijim stadijima poljskog jezika bio korišten grafem *o*. Nazal iz kojeg se današnji *q* razvio zvučao je u prvoj polovici 16. stoljeća kao stražnje, zatvoreno, *a* te mu je iz tog razloga dodijeljen grafem *q*. Iako je kasnije, u 17., a na nekim područjima možda i 18. stoljeću poprimio zvuk nosnoga *o*, kakav je zadržao do danas, znak koji je već bio u upotrebi nije se promijenio (Walczak, 1999: 136–137). U suvremenom poljskom jeziku dolazi do asinkronog, dvo-glasnog izgovora nosnih samoglasnika, ovisno o njihovom susjedstvu, ali zapis se vrši jednim od navedenih grafema (Ostaszewska, Tambor, 2005: 58–59).

U hrvatskom su jeziku nazali izgubljeni u 12. stoljeću, što potvrđuju spomenici iz tog razdoblja te je stražnji nosni samoglasnik prešao u *u*, a prednji u *e* (Mihaljević, 2002: 178). Dakle, u suvremenom hrvatskom jeziku nosnih samoglasika nema i najčešće je refleks starih nazala *u* ili *e*:

język – jezik

ręka – ruka

ząb – zub

mąż – muž

(Kryżan-Stanojević et al., 2008: 40).

Ó (u)

Osim dvaju nosnih samoglasnika, važno je istaknuti i jednu samoglasničku razliku između poljskog i hrvatskog koja se odnosi na grafemski zapis, dok je izgovor glasova isti. Iako se u oba jezika kose crte iznad slova koriste za zapis mekih suglasničkih glasova (ć,ń,ś,ź), u poljskom se kosa crta nalazi i u grafemu ó, kojim se označava samoglasnički glas *u*. Kao i mnogim drugim pravopisnim zanimljivostima, podrijetlo je ovoj u povijesnojezičnim razlozima. Pomoću crtice iznad slova označavano je tada postojeće zatvoreno *o* (polj. *o pochylone*) u 16. stoljeću. Taj je samoglasnik bio izgovaran kao prijelazni između *o* i *u* te je razlika sa samoglasnikom *o* bila označavana i u pismu. Na prijelazu 18. u 19. stoljeće u poljskom je jeziku prestao postojati zatvoreni samoglasnik *o*, ali se u pismu zadržala razlika između *u* i ó, na mjestima prijašnjeg zatvorenog *o*. Za to je zaslužan Onufry Kopczyński, autor poljske gramatike *Gramatyka dla szkół narodowych*, koji je uveo pisanje crtice iznad *o* malo prije nego što je zatvoreno *o* izišlo iz upotrebe i stopilo se s *u* (Walczak, 1999: 228, 231). Poljski jezik u dijalektima još čuva razliku u izgovoru, no standardni je jezik više ne poznaje.

Ch/h

Sama nam riječ od koje smo krenuli – *chrząszcz* – ukazuje na neke razlike u pismu i u izgovoru između dvaju slavenskih jezika. Grafem *h*, koji je u upotrebi u hrvatskom jeziku, postoji i u poljskom, ali glas koji označuje moguće

je označiti i digrafom *ch*. Prema Malinowskom (2011: 279), radi se o istom stražnojezičnom tjesnačnom samoglasniku (polj. *spółgłoska tylnojęzykowa szczelinowa*) – bezvučno *ch* – u književnom poljskom jeziku kao i u korijenjskim poljskim narječjima. Usprkos dvama načinima zapisa, većina Poljaka izgovara *ch* i *h* na isti način, a samo manji dio onih koji žive na određenim područjima mogu ih izgovarati drugačije. Tako u poljskom jeziku nalazimo riječi poput *hałas* (hrv. *buka*), *herbata* (hrv. *čaj*), *hrabia* (hrv. *grof*), ali i *chleb* (hrv. *kruh*), *chłop* (hrv. *seljak*), *Chorwat* (hrv. *Hrvat*). Razlika između riječi koje se zapisuju pomoću različitih grafema vezana je uz jezično posuđivanje, i to za one posuđenice koje su u poljski ušle preko pisma, a ne preko govora. Digraf *ch* preuzet je iz latinskog jezika i u suvremenom ga poljskom nalazimo i u riječima stranog podrijetla i u onima domaćega, dok grafem *h* dolazi samo u riječima stranog podrijetla (Malinowski, 2011: 279).

Rz (ż, ś)

Za glas *ż* u poljskom jeziku nalazimo dva načina na koja ga možemo označiti, grafem *ż* i digraf *rz*. U hrvatskom ga označujemo sličnim grafemom kao što je prvi koji smo naveli, s tom razlikom što iznad *z* ne dolazi točka¹ nego kvačica. Dakle, glas *ż* se u hrvatskom označuje grafemom *ż*. Za razliku od poljskog, to je jedini način kojim ćemo navesti ovaj suglasnik u hrvatskom. Činjenica da poljski pravopis poznaje i digraf *rz* ima svoje razloge u povijesti poljskog jezika. U staropoljskom je jeziku postojalo meko *r*, koje je s vremenom počelo dobivati tjesnačnu artikulaciju. Ta je artikulacija prevagnula i postala glavnom, a s vremenom se glas izjednačio sa *ż* (Walczak, 1999: 85). U poljskim je spomenicima pismenosti ono zapisivano na različite načine: najčešće kao *rz*,

¹ Točku je iznad slova u poljskom jeziku predložio Stanisław Zaborowski u svom djelu *Orthographia seu modus recte scribendi et legendi Polonicum idioma* iz 1514. godine. Autor je smatrao da svako slovo latinske abecede mora imati u poljskom stalnu glasovnu vrijednost (Walczak, 1999: 132–133).

ali i kao *rs* i *rsz* (Klemensiewicz, 2009: 105). Zahvaljujući tim postupnim artikulacijskim promjenama (dodatna tjesnačna artikulacija – primat tjesnačne artikulacije – stapanje *rz* sa *ž*), danas se ovaj glas poljskog jezika u nekim riječima različito zapisuje, ali se jednako izgovara. Tako će se, primjerice, u riječima *rzecz* (hrv. stvar) i *żaden* (hrv. nijedan) početni fonem izgovoriti jednako, kao hrvatski glas *ž*.

Osim *ž*, digraf se *rz* izgovara i kao *š* u slučajevima kada dolazi do obezvučenja, kao primjerice u riječi *kurz* [kuš] (hrv. *prašina*). Ponekad se izgovaraju i fonemi od kojih se sastoji, *r* i *z*, kao u riječi *marznąc* [marznōuč] (hrv. *smrzavati se*) (Kryżan-Stanojević et al., 2008: 18).

Olakšanje dvojbe o načinu pisanja poljskih riječi koje sadrže *rz/ž* govornici hrvatskog jezika mogu pronaći u činjenici da će se na mjestima gdje se u hrvatskom pojavljuje *r'* u poljskom naći *rz*, npr.:

hrv. *brijeg* – polj. *brzeg*
 hrv. *grijeh* – polj. *grzech*
 hrv. *rijeka* – polj. *rzeka*
 (Kryżan-Stanojević et al., 2008: 36).

Ć i Ą

Grafem *ć* zajednički je hrvatskom i poljskom te je u hrvatski pravopis i preuzet iz poljskog (IHJJ: Kratka osnova), dok se *ą* u poljskoj abecedi ne nalazi, već se glas koji njime označujemo u hrvatskom, u poljskom označuje digrafom *dź*. Iako u oba jezika glas *ą* vuče podrijetlo iz praslavenskog, on nije u njima u svim slučajevima genetski identičan. U poljskom je on kontinuiranija umekšanog *d* ispred prednjih samoglasnika, dok je u hrvatskom kontinuiranija praslavenskog **dj*, kao u riječima:

polj. *dzieci* (hrv. *djeca*); *miedza* (hrv. *međa*)
 hrv. *djeca*; *međa*
 (Dalewska-Greń, 1997: 98).

No, u oba je jezika kontinuirana praslavenskog *d* u poziciji ispred **vj*, kao u riječi *predgrađe* (< **predgradbje*) (Dalewska-Greń, 1997: 99).

Ś, ź

Kao što nam abeceda pokazuje, u poljskom postoje grafemi kojima se označuju glasovi *ś* i *ź* (dakle, meki izgovor *š* i *ž*), dok u hrvatskoj me te grafeme ne nalazimo. U poljskom su jeziku *ś* i *ź* srednjojezični (*środkowojęzykowe*) suglasnici pri čijem se izgovoru jezik podiže prema nepcu (*palatum*) (Ostaszewska, Tambor, 2005: 40). Osim u poljskom, kao samostalni fonemi postoje i u donjolужиčkom i crnogorskom standardnom jeziku (Bońkowski, 2022: 67). Poljski je od praslavenskog naslijedio određeni broj glasova i jedan se dio njih promijenio kroz jezični razvoj i te su promjene dovele do njegovog razvitka što je rezultiralo današnjim stanjem.

Walczak (1999: 84–85) navodi da su omekšani (*zmiękczone*) prednjojezični *s'*, *z'* (izgovarani kao u riječima *sesja* i *fuzja*) prešli u *ś* i *ź* – meki srednjojezični (polj. *miękkie środkowojęzykowe*). Ta se promjena vjerojatno dogodila početkom 13. stoljeća, ali nije zabilježena u pismu, s obzirom da tada još nije bilo ustaljenog pravopisa te su pisari zapisivali glasove na različite načine.

l, y

Između dvaju opisivanih jezika važna je razlika i u tome što hrvatska abeceda sadrži samo jedno *i*, ono koje se u poljskom smatra mekim, dok poljski uz meko sadrži i tvrdo *i* koje se označuje grafemom *y*. Kao što je više navedeno, razlika je u tome što meko *i* omekšava glasove koji se ispred njege nalaze pa će se tako zapis *ci* čitati *či*, zapis *dzi* će se čitati *đi*, a zapis *si* će se čitati *ši* – dakle, kao meko *č*, meko *dž*, i meko *š*. Tvrdo

će *y* biti čitano tako da će suglasnik ispred biti izgovoren tvrdo. U hrvatskom taj grafem ne nalazimo, ali je glas prisutan u izgovoru ispred slogotvornog *r* u riječima kao primjerice *brk* (b^ʁrk), *vrpca* (v^ʁrpca), *mrk* (m^ʁrk) (Kryžan-Stanojević et al., 2008: 14).

Za razliku od hrvatskog, u poljskom meko *i* utječe na prethodni suglasnik tako što ga omekšava, kao u riječima:

ciasto (hrv. *tijesto*)

cicho (hrv. *tiho*)

siostra (hrv. *sestra*)

siedem (hrv. *sedam*).

Na isti će način glas *i* utjecati i na *dz*, koji će biti izgovaran kao *đ* odnosno *dzi* će biti izgovarano kao *đi*, što pokazuju sljedeći primjeri:

dziadek (hrv. *djed*)

dzieje (hrv. *povijest*).

ł, w

Osim grafema *y*, u poljskom za razliku od hrvatskog nalazimo i grafem *w*, dok hrvatsko *v* ne nalazimo u poljskoj abecedi. Hrvatski je *v* zubno-usnjeni sonant (Barić et al., 1997: 52), dok je poljski glas *w* zubnousnjeni (polj. *wargowo-zębowe*) tjesnačni (polj. *szczelinowe*) glas (Ostaszewska, Tambor, 2005: 34).

Razlika u abecedi između dvaju jezika očita je i u poljskom grafemu ł, dakle, prekriženo *l*, kakvo ne nalazimo među grafemima hrvatske abecede. To je stražnjojezični polusamoglasnički usnjeni (polj. *pólsa-mogłoskowe ustne*) (ibid.) glas, te je on po palatlnosti u opreci s mekim *l'* (tvrdo, obično *l* u poljskom jeziku nije u opreci s mekim *l'*) (Miha-ljević, 2002: 225). Taj je glas neslogotvorno *u* te se kao takav i izgovara u poljskom književnom jeziku. Nalazimo ga u riječima kao što su:

błąd (hrv. *pogreška*)
ładnie (hrv. *lijepo*)
młody (hrv. *mład*).

Ń

Grafemom se *ń* u poljskom jeziku označuje umekšano *n*, srednjojezični prednjotvrdonepčani (polj. *prepalatalne*) suglasnik (Ostaszewska, Tambor, 2005: 40). Hrvatski glas koji označujemo digrafom *nj* je prednjotvrdo nepčani sonant (Barić et al., 1997: 52). Kao što smo naveli, *n* je u poljskom moguće umekšati i pomoću samoglasnika *i* (primjerice *niania* (hrv. *dadilja*), ali određene se riječi zapisuju s grafemom *ń*:

koń (hrv. *konj*)
ogień (hrv. *vatra*)
plomień (hrv. *plamen*).

Naglasak

Osim razlike u glasovima i grafemima kojima ih zapisujemo, hrvatski se i poljski razlikuju i po naglasku. Naglasak riječi je isticanje jednog sloga nad drugima silinom, tonom i trajanjem (Barić et al., 1997: 66). U hrvatskom jeziku naglasak je tonski, karakterizira ga poseban ton u naglašenom slogu, dok u poljskom postoji dinamički naglasak čije je obilježje jači izgovor naglašenog sloga. Hrvatski je naglasak „slobodan“ i „pokretan“, što znači da može padati na različite slogove u riječi te da mjesto naglaska može biti različito u različitim oblicima iste riječi (Dalewska-Greń, 1997: 118–119).

Hrvatski književni jezik ima četiri naglaska, dva su kratka, a dva duga: kratkosilazni, kratkouzlazni, dugosilazni i dugouzlazni. Svaki se od njih

bilježi posebnim znakom – kratkosilazni: *kiša*, kratkouzlazni: *čovjek*, dugosilazni: *rijēč*, dugouzlazni: *rúka* (Hrvatska školska gramatika).

Za razliku od hrvatskog, u poljskom književnom jeziku naglasak je (gotovo) uvijek na predposljednjem slogu (polj. *akcent paroksytoniczny*), iako su odstupanja relativno česta.

Zaključak

Ovaj kratak pregled odabranih glasovnih i grafijskih razlika između hrvatskog i poljskog jezika ukazuje na neke elemente njihovog jezičnog bogatstva, kao i na njihove povijesnojezične poveznice. U dugotrajnom razvoju od praslavenskog, zajedničkog (pra)jezika iz kojeg su potekli, događale su se promjene kroz koje su se formirali kao suvremeni samostalni jezici. Međusobna je jezična povezanost prisutna i kroz upotrebu zajedničkog, latiničnog, pisma, kao i kroz određene utjecaje kod prilagodbe tog pisma potrebama jezika. Usprkos sličnostima koje dijele, pri učenju jezika nužno je upoznati se s razlikama, i s onima koje su očite, kao i s onima na koje je potrebno ukazati. A da je učenje stranog srodnog jezika izazov kao i zabava potvrđuju spomenuti cvrčak i *chrząszcz*, koji se vrlo dobro razumiju neovisno o zemlji u kojoj nam se obraćaju iz prirode.

Literatura

- Barić et al. = Barić E., Lončarić M., Malić D., Pavešić S., Peti M., Zečević M., Znika V., 1997, *Hrvatska gramatika*, Školska knjiga, Zagreb.
- Bońkowski R., 2022, *Fonemi /ś/ i /ź/ u poljskom i crnogorskom jeziku*, in: *Cetinjski filološki dani III*, ed. N. Vujović, Fakultet za crnogorski jezik i književnost, Department of Slavic and Eurasian Languages and Literatures, University of Kansas, Cetinje–Lawrence, pp. 67–75.

- Boryś W., 2005, *Słownik etymologiczny języka polskiego*, Wydawnictwo Literackie, Kraków.
- Brzechwa J., *Chrzyszcz*, https://www.wiersze.juniora.pl/brzechwa/brzechwa_c04.html [21.09.2022].
- Dalewska-Greń H., 1997, *Języki słowiańskie*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Gluhak A., 1993, *Hrvatski etimološki rječnik*, August Cesarec, Zagreb.
- Hrvatska školska gramatika, <http://gramatika.hr/> [25.09.2022].
- IHJJ: Kratka osnova = <http://ihjj.hr/iz-povijesti/ljudevit-gaj-kratka-osnova-horvatsko-slavenskoga-pravopisa-a/32/> [25.09.2022].
- Klemensiewicz Z., 2009, *Historia języka polskiego*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Kryżan-Stanojević et al. = Kryżan-Stanojević B., Maslač I., Sychowska-Kavedžija J., Kaniec-ka D., 2008, *Poljski pravopis za početnike*, FF Press, Zagreb.
- Malinowski M., 2011, *Ortografija polska od II połowy XVIII wieku do współczesności. Kodyfikacja, reformy, recepcja*. Doktorski rad u rękopisu, Uniwersytet Śląski, Katowice.
- Mihaljević M., 2002, *Slavenska poredbena gramatika. 1. dio. Uvod i fonologija*, Školska knjiga, Zagreb.
- Nazor V., *Cvrčak*, <https://www.poezija.hr/cvrcak-vladimir-nazor/> [21.09.2022].
- Ostaszewska D., Tambor J., 2005, *Fonetyka i fonologia współczesnego języka polskiego*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Skok P., 1971, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika. Knjiga prva, A–J*, Jugoslavenska akademija znanosti umjetnosti, Zagreb.
- Walczak B., 1999, *Zarys dziejów języka polskiego*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław.
- Wielki słownik języka polskiego*, <https://wsjp.pl/> [24.09.2022].

MIROSLAV HRDLIČKA – PhD, Polish Language and Literature Section, Department of West Slavic Languages and Literature, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Zagreb, Zagreb, Croatia / dr, Katedra Języka i Literatury Polskiej, Instytut Języków i Literatur Zachodniosłowiańskich, Wydział Filozoficzny, Uniwersytet w Zagrzebiu, Zagreb, Chorwacja.

He graduated from the University of Zagreb, Faculty of Humanities and Social Sciences, with a degree in philosophy and Polish language and literature studies. He then attended a postgraduate doctoral study programme in linguistics and

obtained his PhD from the same University. He participated in several scientific projects dealing with linguistic research on Croatian and Polish. He is the author of several academic papers and one monograph. His scientific interests include investigations into Polish language and Polish grammar. Among his most important publications are: *Izražavanje nesigurnosti u poljskom jeziku* [*Expressing incertitude in Polish*] (Zagreb 2016), *Povratnost kao imenička kategorija: slučaj poljskih povratnih imenica* [*Reflexivity as a nominal category: The case of Polish reflexive nouns*] („Suvremena lingvistika“ 2019), *Kategorija povratnosti u hrvatskom i poljskom jeziku* [*The category of reflexivity in Croatian and Polish*] (Zagreb 2022).

Absolwent filozofii i polonistyki na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu w Zagrzebiu, doktor w zakresie językoznawstwa. Uczestnik projektów naukowych badających zagadnienia językoznawcze w języku chorwackim i polskim. Autor kilku artykułów i jednej monografii. Jego zainteresowania naukowe obejmują w szczególności język polski i jego system gramatyczny. Najważniejsze publikacje to: *Izražavanje nesigurnosti u poljskom jeziku* [*Wyrażanie niepewności w języku polskim*] (Zagreb 2016), *Povratnost kao imenička kategorija: slučaj poljskih povratnih imenica* [*Zwrotność jako kategoria imienna: przypadek polskich rzeczowników zwrotnych*] („Suvremena lingvistika“ 2019), *Kategorija povratnosti u hrvatskom i poljskom jeziku* [*Kategoria zwrotności w językach chorwackim i polskim*] (Zagreb 2022).

E-mail: mhrdlick@ffzg.hr